

Rūdolfs Rubenis, Mg.hist.

Latvijas Universitātēs Muzejs, krājuma glabātājs

Latviešu studentu konkordiju Imantija un Zelmenis regālijas

LU Muzejs ir regulāri publicējis informatīvus rakstus par studentu korporācijām, taču tagad interesenti tiek iepazīstināti ar citām pie LU dibinātajām studentu akadēmiskajām mūža organizācijām – studentu konkordijām. LU Muzeja vēstures kolekcijā glabājās retas, unikālas studentu akadēmisko mūža organizāciju regālijas, ko savulaik lietojuši latviešu studentu konkordiju Imantija un Zelmenis locekļi. Kas bija studentu konkordijas un ar ko atšķiras pašas organizācijas un to regālijas no studentu korporācijām kā organizācijām un regālijām?

Latviešu studentu konkordijas
Imantija krāsu regālija (LU
Muzeja krājums)

Analizējot abu studentu konkordiju Imantija un Zelmenis regālijas, var konstatēt atšķirīgo un kopīgu no studentu korporāciju regālijām. **Atšķirība** ir to **krāsu izvietojumā**, jo **studentu korporācijām** ir trīs krāsas ar dažādu simbolisko nozīmi. Turpretī **studentu konkordijām** ir **četras krāsas**, kas **atšķiras pēc formas un secības**, nevis pēc satura. Studentu konkordijām **visas četras**

krāsas simbolizē četrus Latvijas valsts kultūrvēsturiskos novadus – Kurzemi, Zemgali, Vidzemi un Latgali. Studentu konkordijai Imantija krāsu nozīme - Zaļš (Zemgale), sarkans (Kurzeme), zils (Latgale) un zelts (Vidzeme); Studentu konkordijai Zelmenis - zaļš (Zemgale), balts (Kurzeme), zils (Latgale) un zelts (Vidzeme). **Tādi pati krāsu nozīme ir studentu konkordijai Valdemārija** - Zils (Latgale), oranžs (Kurzeme), zaļš (Zemgale) un zelts (Vidzeme) -, kas šodien ir līdz mūsdienām saglabājusies, vienīgā latviešu studentu konkordija.

Latviešu studentu konkordijas
Zelmenis krāsu regālijas (LU
Muzeja krājums)

Runājot par **kopīgo ar studentu korporācijām**, studentu konkordijām ir tās pašas izmēra **krāsu lentes**, kādas ir studentu korporācijām – **svētku (3 cm), sadzīves lente (1,75 cm) un vīna lente (1,25 cm)**. Taču **studentu konkordiju deķeļiem un krāsu lentām** ir **četras krāsas**, kas katram simbolizē Latvijas valsts kultūrvēsturiskos novadus. **Gan studentu korporācijās, gan studentu konkordijās krāsu lentes tiek nēsātas, velkot pār labās rokas plecu (no labās rokas pleca uz kreiso gurnu).**

Idejiski studentu konkordijas radās 20. gs. 20. gados, kad bija izveidojusies neatkarīgā Latvijas Republika. **Studentu korporācijas** pirms un pēc Latvijas valsts izveides **bija ļoti populāras, ka tās spēja piesaistīt jaunus locekļus**, ņemot vērā to nopelnus Latvijas Neatkarības kara laikā (Atsevišķās Studentu rotas formēšana un iesaiste karā pret boļševismu); Krievijas impērijas laikā (1721-1917) panākumus latviešu nacionālajā līdztiesības izcīnīšanā akadēmiskajā vidē; ieguldījumu LU izveidē (pirmais LU rektors Ernests Felsbergs bijis latviešu studentu korporācijas Lettonia loceklis un pirmais LU prorektors Eižens Laube latviešu studentu korporācijas Selonija loceklis).

Tomēr **ne visi latviešu studenti bija ļoti pozitīvi noskaņoti pret studentu korporācijām** kā studentu akadēmiskajām mūža organizācijām. **Dažos latviešos nostiprinājās pārliecība, ka studentu korporācijas “nav nekas latvisks, bet gan tikai vācisks”**. Respektīvi, oponenti pamatoja, ka studentu korporācijas nav latviešu, bet gan vācbaltiešu tradīcija, ko paši latvieši pārņēmuši no vācbaltiešiem savas nacionālās līdztiesības izcīnīšanai. **Lai radītu uz latviešu tradīcijām balstītas studentu akadēmiskās mūža organizācijas, sākās jaunu studentu akadēmisko mūža organizāciju izveidošana ar mērķi veidot pretsvaru studentu korporāciju nostiprinātajai ietekmei akadēmiskajā vidē.**

1926. gadā sāka dibināties t.s. studentu konkordijas, kas tajā laikā bija jauna veida nacionālistiskas, akadēmiskas latviešu studentu akadēmiskās mūža organizācijas. **Studentu konkordijas** veidojās kā **“latviskā alternatīva vāciskajām studentu korporācijām”**, kas iestājās pret alkohola lietošanu iekšējā sadzīvē, akadēmiskā un nacionālā goda aizstāvēšanu, neizmantojot rapieru divkaujas, kā to darīja tajā laikā un dara šodien starp studentu korporācijām. **Konkordieši uzskatīja, ka studentu korporācijas “ir novecojušās vāciskās kultūras mantojums**, ko manto Krievijas impērijas laika universitāšu latviešu u.c. tautību absolventi.” Tomēr izveidojoties latviešu studentu konkordijām, tās **savā organizācijas struktūrā un ideoloģijā īpaši neatšķīrās no saviem iedomātajiem oponentiem** – studentu korporācijām. **Studentu konkordiju iekšējā hierarhijā saglabājās tādi pati kāda ir studentu korporācijām** – organizāciju locekļi dalās biedru kandidātos (fukšos vai junioros), biedros (tautiešos vai komiltoņos) un vecbiedros (filistros). Arī abiem **mērķis ir kopīgs – stāvēt par latvietību, aizsargāt latviešu nacionālo identitāti un turēt godā Latvijas valsts un Latvijas tautas sasniegumus.**

Ņemot vērā **mazās atšķirības** starp studentu konkordijām un studentu korporācijām, **studentu konkordijas nespēja piesaistīt lielu locekļu skaitu**. Latviešu studentu konkordija Imantija (dibināta 1927. gada 1. martā) 20. gs. 30. gadu otrajā pusē izšķīrās par pievienošanos latviešu studentu konkordijai Zelmenis (dibināta 1927. gada 30. maijā), kas pēc Otrā pasaules kara spēja atjaunot savu darbību trimdā, ņemot vērā PSRS totalitārā okupācijas režīma represijas pret studentu akadēmisko mūža organizāciju locekļiem un nacionālsociālistiskās Vācijas totalitārā okupācijas režīma aizliegumu atjaunot studentu akadēmiskās mūža organizācijas. Latviešu studentu konkordija Zelmenis trimdā spēja izveidot savas kopas ASV un Kanādā, bet 20. gs. 80. gados tā sāka pakāpeniski vājināties līdz pat 20. gs. 90. gadiem, kad atjaunojās Latvijas valsts neatkarība no PSRS. Atjaunojot savu darbību Latvijā, latviešu studentu konkordija Zelmenis sava mazā locekļu skaita dēļ izlēma pašlikvidēties. Pēdējie latviešu studentu konkordijas Zelmenis locekļi pievienojās latviešu studentu konkordijai

Valdemārija (dibināta 1927. gada 11. februārī), kas no visām starpkaru laikā dibinātājām latviešu studentu konkordijām spēja saglabāt savu aktivitāti gan trimdā, gan atjaunotajā Latvijas valstī. Tādejādi **valdemārieši ir kļuvuši par imantiešu un zelmeņu mantiniekiem, neļaujot latviešu studentu konkordijas tradīcijai izzust pilnībā.** Latviešu studentu konkordijas Valdemārija vecbiedri trimdas laikā no 1957. līdz 1960. gadam spēja izveidot stipras kopas Rietumvācijā (1949-1990), ASV, Kanādā un Austrālijā, kas noturēja vienīgās latviešu studentu konkordijas eksistenci.

Šodien pretīstāvēšana starp studentu konkordiju Valdemāriju un studentu korporācijām ir izzudusi, jo, nomainoties paaudzēm, mainās arī priekšstati un skatījums uz dažādām studentu akadēmiskajām mūža organizācijām.